

Зелені інвестиції як основа сталого економічного розвитку

14 травня 2025 року в Державній установі "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України" відбувся круглий стіл "Зелені інвестиції як основа сталого економічного розвитку", організований відділом розвитку інфраструктури, відділом грошово-кредитних відносин та сектором міжнародних фінансових досліджень Інституту, ГО «ЗНИЗУ-ВГОРУ». Захід відбувся за підтримки CEE Bankwatch Network та Глобального фонду зелених грантів (Global Greengrant fund)¹. Запрошеними спікерами виступили представники ГО «Екодія» / Bankwatch, Програми Polaris «Підтримка багаторівневого врядування в Україні» (2024–2028), що фінансується урядом Швеції, представники локальних фінансових посередників та сільгоспвиробників. Захід об'єднав представників науки, бізнесу, фінансового сектору та громадянського суспільства.

Відкрили захід директор Інституту економіки та прогнозування НАН України **Валерій Геєць** та голова правління ГО «Екодія», керівниця напрямку «Відновлення України» у Bankwatch та радниця Ради Глобального фонду зелених грантів **Владлена Марцинківська**. Академік НАН України В. Геєць наголосив на необхідності прийняття Україною Зеленої угоди ЄС та глибоко

¹ Варто зауважити, що зазначені організації не завжди підтримують позиції спікерів на заходах, у яких беруть участь.

деталізованої імплементації екологічних та соціальних критеріїв у проєктне управління України. В. Марцинківська відзначила необхідність відкритого діалогу між різними секторами суспільства задля вироблення критеріїв справедливого незалежного оцінювання діяльності як МФО, локальних фінансових посередників, так і бізнесу.

Валерій Геєць

Владлена Марцинківська

Завідувачка відділу розвитку інфраструктури Інституту, співзасновниця ГО «ЗНИЗУ-ВГОРУ» д.е.н. **Олена Никифорук**, яка модерувала захід, зауважила, що зелена трансформація економіки в умовах війни та глобальних викликів потребує міжсекторального партнерства та скоординованої роботи. На засіданні круглого столу було представлено результати дослідження «Вплив політики та програм МФО на доступ агровиробників України до зеленого фінансування», із доповідями про яке виступили співробітники Інституту: д.е.н. Олена Никифорук, д.е.н., зав. відділу грошово-кредитних відносин **Євген Бублик** та к.е.н., п.н.с. цього відділу **Світлана Брус**, д.е.н., проф., зав. сектору міжнародних фінансових

досліджень **Олена Борзенко**. Доповідачі зосередили увагу на ролі міжнародних фінансових організацій у формуванні нового екологічного фінансового порядку, який включає кредитні механізми, технічну допомогу, вимоги до звітності та прозорості використання коштів, викликах та недоліках системи обліку проєктів у МФО. Також було висвітлено роль іноземних банківських груп в імплементації практик зеленого фінансування в Україні, які доступні для агровиробників, та ознайомлено із ініціативами міжнародних інституцій розвитку у річчі підвищення сталості через зелені проєкти для розвитку сільського господарства. За результатами цього дослідження будуть сформовані рекомендації щодо необхідних змін у практиках запровадження зеленого фінансування, обліку проєктів цього напрямку як для фінансових посередників – щодо найкращих практик та переваг надання зеленого фінансування; так і для МФО – щодо кількісних оцінок ефективності цих проєктів з огляду на політику зеленого спрямування.

Олена Никифорок

Євген Бублик

Олена Борзенко

Світлана Брус

Укргазбанк, який став гостем проведення круглого столу, представляв директор департаменту сталого банкінгу **Олексій Савін**. У своїй доповіді він підкреслив, що міжнародні фінансові організації вже тривалий час розглядають агросектор як ключову сферу для підтримки зеленого фінансування в Україні. Банк реалізує програми, розроблені спільно з EBRD, IFC та іншими МФО, що включають кредитні лінії, гранти, субсидовані ставки і супровід позичальників на всіх етапах. Було наголошено, що зелений банкінг передбачає не лише фінансування, також це перевірки, навчання і постійна оцінка сталості. О. Савін зазначив, що одним із найбільш ефективних інструментів є модель співфінансування 20% грантів і 80% кредиту, що дає можливість розвивати в агровиробництві циркулярні та кліматоорієнтовані практики.

Олексій Савін

Участі громадянського суспільства у забезпеченні прозорості та ефективності зеленого фінансування в роботі круглого столу було приділено окрему увагу. Від громадського сектору виступив **Микола Кобець**, к.б.н., фахівець з екологізації інвестицій, представник ГО «Екодія» та CEE Bankwatch Network – міжнародної мережі, що здійснює незалежний моніторинг екологічної доцільності фінансування МФО у країнах Східної Європи та займається аудитом екологічних наслідків проєктів, підтримкою залучення громад до процесу прийняття рішень і просуванням альтернатив традиційним ресурсозатратним підходам у сільському господарстві та промисловості. У своєму виступі М.Кобець охарактеризував особливості перехідного періоду реформування системи управління публічними інвестиціями та підкреслив, що громадськість має не лише право, а й обов'язок відстежувати, як саме використовуються інвестиції, які реалізуються під грифом «зелені».

Микола Кобець

Захід завершився конструктивною дискусією, під час якої учасники наголосили, що зелений перехід економіки – це не декларація, а практична робота з багатьма викликами: від інституційної спроможності до нових стандартів управління, від відповідальності за довкілля до фінансової дисципліни, що вимагає подальших досліджень та імплементації їх результатів у практику управління та відновлення країни. Саме поєднання зусиль науки, банківського сектору, відповідального бізнесу та громадських організацій дає шанс на створення екосистеми, у якій зелене фінансування працює не як виняток, а як норма як для суб'єктів господарювання, та агровиробників зокрема, так і для фінансових посередників локального характеру і міжнародних фінансових організацій.